

QUADERN DE TEATRE
FRANCESC MASSIP

Teatre a Manhattan

Aprofitant la gentil invitació de Peter Cocozzella (The State University of New York) i Ronald Surtz (Princeton University) a fer unes conferències, he pogut fer un tast del teatre que es fa a Manhattan en les tres modalitats en què s'anuncia una activitat escènica tentacular amb èxits prefabricats a cops de talonari i iniciatives plenes de creativitat que han de mantenir-se en un estricte estat de supervivència. Els més vergonyosos contrastos que genera el liberalisme que l'oncle Sam malda per imposar al món són més visibles al cor de l'imperi, on la descarada i inútil ostentació d'inacabables limusines conviu amb l'escanyolit immigrant que transporta a cop de pedal una família sencera i sobrealimentada. Altres contrastos resulten ben plaents, com els racons d'aigua i jardí que esquitxen l'alta densitat d'edificis i trànsit, veritables oasis de repòs on les cols, les bledes i les penques de card es disposen com plantes ornamentals entre una bigarrada varietat de flors i d'arbres en consonància amb la diversitat humana que pobla la ciutat i que és el seu valor més preuat. Entre altres contrastos, com l'estàtua d'una llibertat nominal encadenada per rígids guardes de seguretat, hi ha el de la vida teatral, estrictament jerarquitzada en barris.

BROADWAY

En el rectangle que formen una quinzena de carrers (del 41 al 54), entre la sisena i la vuitena avingudes, es concentren la majoria dels teatres d'alt pressupost i de les produccions més luxoses que rimen amb la pura ostentació de riquesa i aparença dels sumptuosos edificis de Fifth Avenue i Park Avenue. Els imants d'atracció d'un públic passavolant i turístic funcionen a la perfecció i amb xarxes tan poderoses no és estrany que aquests palaus escènics estiguin sempre plens, amb independència de la qualitat dels productes que s'hi mostren. A nosaltres la teranyina ens va arrossegar a la superpremiada *Doubt* de John Patrick Shanley, que s'ha endut el Pulitzer i el Tony d'enguany al millor text, un morbós drama sobre un capellà acusat de pederàstia que exerceix en un col·legi catòlic del Bronx. Peça de lluïment per a l'actriu Cherry Jones (Tony a la millor actriu), que fa una electrizant mare superiora que intenta esbrinar la veritat, mentre es debat en espinoses qüestions de fe en la feble frontera entre el bé i el mal, que acaba expulsant el suposat abusananos forçada per l'escàndol, malgrat els seus seriosos dubtes. Tot plegat una escenificació i un tema ben rancis, on la hipocresia clerical és analitzada amb mirada beatífica, i on els intèrprets duen a terme una actuació impecable però de cara a la galeria, hipercharacteritzada i complaent. Molt pitjor va ser l'experiència obligada del musical de Broadway. Vam acudir, per ser un espai tan significatiu, al Lincoln Center, on al Vivian Beaumont Theatre es fa *The Light in the Piazza*, premi Tony 2005 a la millor protagonista de musical (Victoria Clark) i a la millor partitura (Adam Guettel). L'argument empeny la coentor nord-americana al paroxisme. Mare i filla viatgen dels EUA a Florència per consumir cultura i art; la nena s'enamora, la mamà s'hi oposa fins que intervé el pare del xicot italià,

que captiva la futura consogra. Un despertar de l'amor tutelat pels papàs amb una candidesa puritana i irritant que, superades les més ridícules adversitats, acaba amb boda, prèvia conversió al catolicisme de la noia. Després del bany d'Anita Eckberg a la Fontana de Trevi del film *La dolce vita*, una història infantiloide com aquesta és d'una antigor extemporània que només podria complaure les retrògrades ànimes de càntir que voten Bush. Grans veus, bona música en directe, decorats impecables al servei d'un llibret estovadors i estúpid.

Califòrnia dels anys 50 en un bar pop i al bosc de Hollywood. Un espectacle fet amb quatre duros, molta energia i professionalitat, però que justaja en idees creatives. Sort d'un intèrpret excepcional, el camaleònic Ryan Knowles, que encarna Bottom-Píram amb expressiva versatilitat, o l'efectiva Breeda Keely Wool en el rol d'Helena. La peça shakespeariana és farcida de cançonetes de films musicals cèlebres, ajustades a l'ocasió que requereix el diàleg.

Però el focus més actiu de l'Off Broadway s'està consolidant a l'East Village, on trobem el teatre experimental de La MaMa, que just avui enceta la temporada amb *The War Zone*, de Yasmine Rana, o programacions de repertori com la del Cocteau Classic Theatre al Bouwerie Lane, que ha iniciat temporada amb un vigorós muntatge de *Mother Courage (Mare Coratge)*, de Bertolt Brecht. Una àgil direcció de David Fuller i una incommesurable interpretació de Lorinda Lisitza en el paper protagonista imprimeixen un ritme trepidant a una funció de gairebé tres hores. El petit teatre presenta un escenari despulat amb llums de prosceni i estructures a la vista, com escau a la distanciació brechtiana, i un filat de filferro emmarca la boca escènica presidida pel títol de l'obra en lletres de llum. A escena, l'eloqüent carruatge carregat d'andròmines que arrossega Mare Coratge al darrere de les tropes en conflicte per anar tirant amb el negoci de taverna i hostel que proporciona la guerra. El conjunt d'actors és d'una rara intensitat, amb treballs expressius i desimbolts i enfilen les cançons amb l'estil

El Cocteau Classic Theatre proposa un vigorós muntatge de 'Mare Coratge' al Bouwerie Lane

OFF BROADWAY

Molts més estímuls ofereix l'anomenat Off Broadway, on Shakespeare és servit diversament en format musical, ni que sigui en una cridanera versió pop dels *Two Gentlemen of Verona* que tenia com a principal interès l'espai de representació: el Delacorte Theater al Central Park, escenari a l'aire

▼
El teatre més interessant de Manhattan es refugia a l'Off Broadway, lluny de les luxoses produccions del 'Gran Carrer Blanc'

Els millors musicals els interpreten, cada diumenge, els negres de Harlem amb els seus 'gospel'

lliure enmig del pulmó de Manhattan. Al barri de Chelsea hi ha el Club El Flamingo, on fan *The Donkey Show*, una versió disco del *Somni d'una nit d'estiu* en cinètica fusió de cabaret i dansa. Vint-i-cinc carrers més avall, al cor del Soho, al Manhattan Ensemble Theater s'hi fa encara una altra versió del *Somni* adaptada per Sarah Rosenberg, *Fools in Love*, que situa l'acció a la

estripat que requereix la peça, acompanyats en directe pel músic Jason Wynn.

Dos carrers més amunt, hi ha el New York Theatre Workshop que aquests dies acull un exquisit espectacle anglès d'humor i tendresa, *Spirit*, creat i dirigit per Julian Crouch i Arlene Audergon, que combinen el teatre d'objectes i titelles amb l'actuació de tres intèrprets d'excepció, alhora coautors: Guy Dartnell, Phelim McDermott i Lee Simpson. L'escena és una rampa de fusta a manera de teulada que els actors transiten en pendent i en la qual s'obren diverses trapes, finestres o xemeneies per on deambulen uns ninots amb caps fets de panets que s'obren per escridassar o riure, o per on planegen avions que bombardegen els edificis que han aparegut entre les esclertes de la teulada.

Els intèrprets/manipuladors saben crear amb el relat i l'acció els diversos espais per on discorre la història, entre la broma despreocupada i la mirada trista sobre els efectes de la guerra. El resultat és fascinant: els tres còmics aconsegueixen omplir l'escenari de vida amb la seva constant transformació objectual i lumínica, i no s'estan de fer comentaris sobre la seva pròpia actuació i l'actitud del públic. Algú hauria de portar a Barcelona aquesta companyia londinenca. Al marge dels escenaris, el barri de Harlem reserva al visitant un dels espectacles musicals més emocionants i autèntics: l'ofici dominical de les esglésies baptistes amb els cants de *gospel* i el ritme afroamericà més genuí. Una experiència inoblidable i intensa que dóna moltes pistes sobre els valors de la paraula cantada, lluny de la lluminosa *Great White Way*, el Gran Carrer Blanc, del mític carrer ample (*broad way*).